

BESTSELER
BOOK

Eva
Dedinská

Stanino
Lajomstvo

*Alqano
tajomstwo*

Eva Dedinská
Hanino Tajomstvo
Copyright © by Eva Dedinská
Cover design © by Zuzi Maat
Illustration © Shutterstock
Slovak edition © by BESTSELER

*Všetkým, na ktorých mi záleží,
predovšetkým láske môjho života Peškovi
a našim dvom pokladom Natálke a Riškovi,
ktorí ma pri písaní najviac podporujú.
Lúbim vás.*

ISBN: 978-80-89821-80-8 pdf

BESTSELER
BOOK

1.

ALICA

Čas vraj zahojí všetky rany. Nemôžem s tým súhlasiť. Nezahojí. Nevylieči zlomené srdce, iba ho zocelí, aby ďalej v utrápenom tele pumpovalo krv. Nezbaví dušu trhlín a rezných rán. Iba ich neodborne zaštopká, mokvajú naďalej. Občas na ne priloží tampón v podobe prchavého pocitu šťastia, odsaje slzy a krv, a viac sa nestará. Čas sa s nami zahráva nepeknú hru. Podsúva nám spomienky, ktoré by sme zo svojej mysle najradšej vymazali. Vnáša nám do srdca strach a obavy z nejstej budúcnosti... z budúcnosti, ktorá sa zrazu, zásahom nejakej vyššej moci, odkloní od tej vysnívanej. Odrazu nič nie je tak, ako by malo byť. Čas nás často oberie o všetko, čo máme. Nelútostne nás v tej najväčšej búrke nechá stáť nahých a podchladených priamo uprostred diaľnice nazývanej život.

Život. Honosné označenie zúfaleho prežívania. Keď človek funguje iba na zotrvačník, sotva sa dá povedať, že žije plnohodnotný život. Kolíky z nás, ktorí tu teraz stojíme rameno pri ramene, by svoj život vymenili s niekým, kto ho má už za sebou?! Mnohí by sa vzdali pozemského života a s nádejou v srdci by odišli tam, kde to viac nebolí, kde nie je smútok, nie je žiaľ.

Nie, čas nie je zázračný liečiteľ. Čas je podvodník, ktorý sa zabáva na našej snahe dajako sa, hoci aj po štvornožky, dostať na koniec týždňa, nejako prežiť víkend, pretmoliť sa cez sviatky, Vianoce, narodeniny. Rany, ktoré raz utrpíme, sa budú bolestivo ozývať aj o pol roka, o rok, aj o desať...

Nevnímala som veľmi pohrebný obrad. Vedela som, že návrat na tento cintorín bude veľkou skúškou, a predsa ma sila spomienok a novej bolesti takmer zrazila z nôh. Premáhala ma slabosť, na čelo mi vyrazili kvapôčky potu. Uvedomovala som

si, že krútim hlavou, no nevedela som prestať. Nie som ešte pripravená! Nie som pripravená čeliť minulosti.

Najradšej by som utiekla. Vzala by som to najkratšou cestou. Preskočila by som nízky plôtik hentam za starým dubom a utekala by som až rovno do Bratislavy. Do mesta, kde žije iná Alica, do jednoizbového bytu, kde nie je nič z jej minulosti, medzi ľuďmi, ktorí ju v skutočnosti nepoznajú.

Hoci som pomyselne jednou nohou bola už niekde za Trenčínom – tak veľmi som túžila odtiaľto zmiznúť –, v skutočnosti som sa vôbec nepohla z miesta. Prišla som na Michaelin pohreb... prišla som kvôli Matúšovi, musím vydržať do konca.

Lakťom som sa oprela o starý kamenný kríž, ktorý stál hneď vedľa mňa. Vyslúžila som si káravý pohľad kostolníkovej ženy. Bez väčšej námahy som ho dokázala ignorovať. Ak ma nechce podopierať ona sama...! Nohy som mala príliš slabé. Malá poloprázdna kabelka, v ktorej boli iba kľúče od domu a balíček vreckoviek, ma ťahala k zemi. Keby som sa aspoň na chvíľu mohla posadiť na pomník za mnou! Som si istá, že strýcovi Villovi by to nevadilo. Prekážalo by to však polovice dedinčanov, ktorí sa zúčastnili poslednej rozlúčky s mladou susedou.

„Chudák, zostal sám. Ani žena, ani dieťa...“ krátka odmlka, „Maťo už veru nebude nikdy taký, ako býval.“

Slová, ktoré vyriekla žena, stojaca za mnou, ma zasiahli rovno do srdca. Prebrali ma. Moja vlastná sebaľútosť stratila na váhe. Vystrela som sa a pohľadom som vyhľadala Matúša. Maťo. Tak ho v dedine volajú. Mne sa to oslovenie nikdy nepáčilo.

Stál neďaleko od vykopanej jamy, nad ktorou na márach ležala truhla s jeho manželkou. Trpel. Bolesť zo straty sa posadila na jeho ramená a tlačila ho k zemi. Hlavu mal vrazenú medzi pleciami, ruky zastrčené vo vreckách čiernych džínsov. Tmavosivú košeľu mal pod krkom rozopnutú, nijaká kravata, žiadna biela košeľa a slušácke sako. Všetky pravidlá, ako sa dôstojne upraviť na pohreb zahodil za hlavu. Za tú hlavu, v ktorej sa mu teraz prehánala hrôzostrašná predstava budú-

nosti bez milovaného človeka. Nedbal na to, čo ľudia povedia. Ak mu nevedia poradiť, ako má ďalej žiť bez svojej Mišky, tak nech radšej mlčia!

Zmenil sa. Opustil. Vzdal to. Vzdal boj s osudom, ktorý je napísaný dopredu. Tridsaťdeväť ročný muž vyzeral na päťdesiat. To tie riedke prešedivené vlasy, hlboké vrásky brázdiace čelo, vyhasnutý pohľad tmavých očí a niekoľkodňové strnisko na brade urobili z mladého muža starca.

Ničím sa nepodobal na muža, ktorého som kedysi milovala. Keď sa začala spievať tá známa pohrebná pieseň, ktorá aj tento raz rozplakala všetkých naokolo, uznala som, že je najvyšší čas odísť. Kvílivý plač mi rezal uši, silné slová piesne sa mi zabodávali do srdca. Celá táto pochmúrna atmosféra a všetky tie sprievodné javy, ktoré robia pohreb pohrebom, sa ma snažili vťahnuť späť do minulosti.

Bolo to pred trinástimi rokmi, keď...

Dost! volalo moje vnútro. *Musím preč! Rýchlo!*

Pretlačila som sa pomedzi ľudí. Boli takí sústredení na tú pietnu chvíľu, že mi vôbec nevenovali pozornosť. Všimla si ma iba Helenka, Matúšova sestra.

„Alica!“ zakričala moje meno. Našťastie, bolo prehlúsené smútočným spevom.

Keď som opustila cintorín, čakala ma ďalšia prekážková dráha. Kľučkovala som pomedzi odstavené autá. Na Michaelin pohreb prišli ľudia aj z opačného konca Slovenska. Darmo, Miška bola obľúbená, vedela si ľudí získať, urobiť si z nich priateľov.

Keď som sa rozhodla ísť na pohreb pešo, mala som na mysli práve Miškiných príbuzných a priateľov z väčšej dialky. V tejto chvíli som svoje rozhodnutie oľutovala. Keby som tu teraz mala svoje auto, o päť minút by som mohla byť doma. Takto mi cesta zaberie takmer polhodinu, kým prejdem z jedného konca obce na druhý. Pridala som do kroku. Chcela som byť čo najskôr doma... v dome starej mamy.

Čo najďalej od ľudí, živých aj mŕtvych. Čo najďalej od cintorína s maličkými hrobmi.

„Už si späť, Alicka?“ v mojom pláne ihneď zaľahnúť do postele a utápať sa vo svojom nešťastí mi zabránila tetka Drahuša. Vetchá starenka, ktorej odžitie roky a ťažká manuálna práca zdeformovali chrbticu. Nemohla ísť na pohreb, sotva sama prejde ten kúsok od domu ku kurínu. Aj teraz doslova visela na starom drevenom plote, ktorý držal iba silou vôle, no na motýliu váhu starej ženy vôbec nereagoval. Drahuša ťažko dýchala. Chôdza ju zakaždým poriadne vyčerpala.

„Aký bol pohreb?“ tetka by sa rada rozprávala. Ledva sa udrží na nohách, no za nič na svete si nedá ujsť možnosť vyzvedieť detaily z pohrebu.

Nech je odpustená táto necitlivá otázka žene, ktorá toho za svoj život videla viac ako väčšina smrteľníkov. Drahuši ťahá na deväťdesiattri. Za zvyčajných okolností by som si s jej netaktnými otázkami hravo poradila, teraz však tieto tri slová priliali olej do ohňa.

Aký bol pohreb?! To vážne? Aký môže byť pohreb?! Prečo majú ľudia nutkanie klásť otázky tohto typu?

Krivo som na tetku zazrela a bez slova som prešla po chodníku z betónových kociek, pomedzi ktoré prerastala divoká tráva, ku vchodovým dverám.

„Alicka!“ zachrčala Drahuša. Očakávala, že sa poslušne vrátim a všetko jej rozpoviem. Vo svojej póze vydržala ešte niekoľko ďalších minút, kým sa jej rozklepali nohy. Otočila sa a so zlostným hundraním sa pobrala preč.

2.

Vošla som do domu, zatvorila za sebou dvere a zamkla ich na dve západky. Nečakala som nikoho, ale predsa len mi tie zamknuté dvere zaručovali väčšie súkromie. Milujem samotú. Naučila som sa existovať sama, odkázaná iba sama na seba. Nijakí priatelia, nijaká rodina, nijaký partner. Už dlho som nemala žiaden vzťah. Mužom, ktorí to na mňa skúšali, som sa zďaleka vyhýbala. Trvalo dlho, aby som si svoj život ako-tak dala do poriadku. Zmenila som bydlisko aj prácu, spoločnosť ľudí som vymenila za holé steny, svoje súkromie som hlboko uzamkla do svojho vnútra. A tak to aj ostane! Naveky!

Pohla som sa od dverí. Tapety na stenách dlhej chodby pamätali veru ešte onakvejšie časy. Chodba bez okien aj vďaka vzoru tmavosivých kvetov na krémovom pozadí pôsobila desivejšie, ako v skutočnosti bola. Vyhľadávam samotú. Môj malý bratislavský byt je moje útočisko. Ticho ma upokojuje, odlúčenie od ľudí lieči. Tu ma však kvárili celkom iné pocity. Všade, kam som sa pozrela, prehovárala ku mne minulosť.

Z každého kúta na mňa útočili spomienky. V tomto dome som vyrastala. Tu som prežila svoje detstvo, dospievanie, oddialto ma vyprevádzali ako nevestu. Spomienky na starú mamu Hanu a starkého Andreja boli prisilné. Matku a otca si pamätám iba hmlisto, prišla som o nich veľmi malá.

Sklopila som zrak, hlavu vtiahla medzi ramená, vypla som myseľ a sústredila som sa na dvere izby na samom konci chodby. Zamierila som rovno k starožitnému nočnému stolíku. Zo šuplíka som vybrala tablety na spanie a jednu som si hodila do úst. Spláchla som ju poriadnym dúškom odstátej vody z pohára, ktorý mám vždy pripravený poruke. Hoci bolo sotva päť hodín, dúfala som, že ma tabletky načisto odpáli a zobudím sa

až ráno. Tento deň sa pridala k tým zlým v mojom živote. Keby to bolo možné, škrtla by som ho v kalendári a navždy naň zabudla. Iba z úcty k zosnulej Miške som potlačila svoje celkom sebecké pocity a stopla rúhavé myšlienky. Vyzliekla som si tenký čierny svetrík, a tak ako som bola – v tielku a nohaviciach – som si ľahla do postele. Hlavu som zaborila do vankúša, ztvorila som oči a čakala na oslobodzujúci spánok.

„Alica! Ali! Otvor! Viem, že si tam!“

Vníkala som, ako čierna tma redne. Bledla. Pomaly, proti svojej vôli som sa vynárala z tej oslobodzujúcej čierňavy. Oči som nakoniec s vypätím síl otvorila. Zdalo sa mi, že spím iba krátku chvíľu. Čerstvo si pamätám plač, ktorý ma zmohol pred tým, ako som konečne zaspala. Na líkach som stále cítila zasnúvané pramene slz.

Zdá sa mi to, alebo niekto skutočne búcha na vchodové dvere? Posadila som sa a v napätí som čakala, ako sa ten nevitáný hosť zachová.

„Ali, potrebujem sa iba s niekým porozprávať. Alica!“ naliehavé volanie prichádzalo od okna.

Farba hlasu, aj keď podstatne premodulovaná alkoholom, mi bola povedomá. Matúš! Čo tu ten robí? Možno keď sa budem tváriť, že tu nie som, odíde. Teraz naozaj nemám energiu ani chuť na návštevu.

Klopanie na okno sa zopakovalo. Tento raz bolo ešte naliehavejšie. Matúš si niečo zamrmlal popod nos. Počula som ho cez pootvorené okno, no slovám som nerozumela. Ešte chvíľu si dačo hovoril sám pre seba, potom stíchol. Z miesta sa však nepohol. Svoj pohľad som sústredila na okno bez záclon. Pred tým, ako som padla do postele, neunúvala som sa zatiahnuť ťažké závesy, ktoré ho lemovali z pravej aj ľavej strany, preto som teraz zreteľne rozoznávala postavu za oknom. Vonku bolo šero, v izbe takmer tma. Koľko je vlastne hodín?

„Alicka, nemám kam ísť,“ zlomil sa mu hlas. Čelom sa oprel o sklo. Ťažký povzdych doletel až ku mne. Srdce v hrudi mi obklúčili ďalšie neželané pocity. Pridali sa k tým, s ktorými

zápasím už od môjho príchodu do tohto domu. Zaplavili ma lútosť a súcit. Podvedome som už odomykala dvere, no obavy zo stretnutia s týmto mužom ma zatiaľ úspešne držali v bezpečí spálne. Skrčila som kolená a oprela som sa o ne bradou. Takmer som nedýchala, len aby som sa neprezradila.

„Zobral mi ju. Boh mi ju zobral. Znova. Tak ako... To máška,“ Matúšove slová boli naplnené bolesťou.

Cítila som, ako sa mi do očí tlačia slzy.

Keď Matúš pästou celou silou buchol do parapetu okna, zľakla som sa. Nasledujúce slová ma donútili vstať z postele a otvoriť mu.

„Ak ma nepustíš dovnútra... Bohu prisahám, zaraz idem na most za dedinou... a...!“ To alkohol zmiešaný so žiaľom mu vkladal tie slová do úst. Nemôžem však riskovať, že Matúš svoj úmysel uskutoční. Varovanie znelo presvedčivo, rozhodne. Navyše Matúš zvýšil hlas – ak bude takto ďalej pokračovať, jeho opilecké tliachanie sa donesie až k tetke Drahuši.

Rýchlo som prešla ku dverám a otvorila som ich. Vyklonila som sa Matúšovým smerom a zavolała som: „Matúš, poď dovnútra!“

Reagoval spomalene. Zopár sekúnd trvalo, kým spracoval, čo sa deje. Potom na mňa vrhol mútny pohľad a začal sa smiať.

„Vedel som, že si doma,“ zachechtal sa. Odrazil sa od steny, o ktorú sa opieral dľaňou. Vykročil ku mne, no hneď pri prvom kroku stratil rovnováhu. Našťastie to nejako ustál. Dožičil si krátku prestávku. Keď znova vykročil, chôdzu mal neistú, priveľmi rozhadzoval rukami.

„Opri sa o mňa,“ navrhla som, keď som k nemu pribehla. Vopchala som sa pod jeho rameno, jeho ruku som si prehodila cez plece a pevne som ho objala okolo pása. Pod jeho váhou som sa zatackala, našťastie sa mi podarilo nájsť spôsob, ako Matúša úspešne doviesť ku dverám, cez prah, dlhou chodbou až ku stoličke v kuchyni. Keď som sa vrátila z pohrebu, inštinkatívne som porozsvecovala v celom dome, potom som zhasla

iba v spálni, aby mi umelé svetlo nebránilo v snahe upadnúť do bezsenného spánku.

Postarala som sa, aby našiel stabilnú polohu na stoličke. Keď som chcela ustúpiť do bezpečnej vzdialenosti, mocne ma objal okolo pása a tvár mi zaboril do brucha.

„Ona bo... bola.... Je to.... nespravod... spravod...“ jazyk sa mu statočne motal. „...kopu snov. Chceli sme deti... veľa detí... Tomáš,“ pri tom mene mi – tak ako zakaždým – podskočilo srdce. „Riško, Pej... tko, Eviška, aj Natál...lku sme plánovali... Veľa, veľa detí!“

Nebolo ľahké počúvať ho. Matúš očakával, že u mňa nájde pochopenie. Potreboval priateľa, ktorému vyrozpráva všetko, čo má na srdci. Otvorenú náruč, ktorá mu poskytne ľudské teplo. Plece, na ktorom sa môže vyplakať. Nič z toho som mu nevedela ponúknuť. Matúš je opitý... spitý pod obraz Boží. Nemienim ho podporovať v sebaľústi. Toto by nikam nevedlo.

„Miška, spolu budeme mať kopu detí,“ povedal celkom jasne, ibaže tento príslub adresoval mŕtvej manželke.

Vedela som, čo tento zúfalý muž teraz potrebuje: posteľ, vodorovnú polohu a spánok. Možno ešte kýbeľ vedľa pohovky. Nadýchla som sa a pozbierala všetky svoje sily.

„Potrebuješ si ľahnúť. Poď, hentam na gauč. No tak,“ dohovárala som mu, keď som ho dvíhala na nohy. Bola to fuška, no nakoniec sa mi ho podarilo zodvihnúť zo stoličky. Šuchtavo sme prešli ku starej pohovke s masívnymi drevenými opierkami na ruky. Matúš sa na ňu doslova zvalil. Muselo sa mu ležať nepohodlne, nohy mu prečnievali cez opierku. Žiaľ, nič lepšie som mu v tejto chvíli poskytnúť nevedela. Z operadla som stiahla pletenú deku a prehodila ju cez neho.

Na zem k jeho hlave som postavila lavór a fľašu minerálky. Skontrolovala som dom, dvere aj okná, a ešte raz aj neohlášeného noclažníka, a sama som sa pobrala do postele.

3.

Bezsený spánok? Luxus, ktorý poznajú iba tí, ktorým sa plnia sny a život ide podľa plánu. Mňa aj túto noc kvárilí nočné mory. Téma rovnaká, iba postavy a okolnosti sa zakaždým menili.

Našťastie, ráno nemusím skoro vstávať. Nečakajú ma nijaké povinnosti. Pracovné tempo, ktoré mi pomáhalo zvládnuť stres vo veľkomeste, som načas stopla. Cez letné prázdniny nie je potrebné, aby som bola v škole. Pravdupovediac, s vyplazeným jazykom som sa dokrivila na záver školského roka. Cítila som sa vyčerpaná, prepracovaná, tento rok som si vzala hodiny hry na husle navyše. Bol to istý druh úteku pred samotou. Musela som sa nejako zamestnať. Cítila som, že ak s tým dačo neurobím, prealcuje ma to. Stačilo tak málo, aby ma celkom pohltila depresia. Preto tie hodiny hry na husle navyše.

Pomaly som sa posadila, pretrela som si oči. Nohy som prehodila cez posteľ. Zájdem na cintorín. Nebudem to viac odkladať. Priznajme si, zajtra mi nebude lepšie, ani pozajtra, ani o týždeň. To tento kraj, táto obec i ľudia majú na mňa negatívny vplyv. Čo najskôr vybavím všetko, kvôli čomu sem som prišla, a vrátim sa do Bratislavy.

Plánovanie mi celkom ide, no málokedy podľa plánu aj konám. Inak tomu nemalo byť ani dnes. Stačil jediný pohľad do slnkom zaliateho okna a v momente sa mi pripomenuli udalosti včerajšieho večera. Ako strela som vybehla z izby. Nevedela som, čo vlastne chcem. Dúfala som, že Matúša nájdem spať na pohovke, v polohe, v akej som ho nechala v noci. Neverila som, že by tie nočné reči o samovražde myslel vážne, ale ktovie... Čert nikdy nespí! Jednoduchšie by však bolo, keby obývačka bola prázdna. Matúš v dome – to veští len samé problémy.

V izbe to páchlo ako v stoke. Ten zápach prebil všetko ostatné. Zadržala som dych a rezkým krokom som prešla k oknu. Odhrnula som zažltnuté záclony a otvorila ho dokorán. Už teraz bolo vonku veľmi teplo, vzduch sa príliš nehýbal, a predsa to bola úlava pre môj nos, aj žalúdok. Až potom som sa zamerala na gauč. Stál opustený oproti stene s ďalšou tapetou s priveľa vzormi. Deky spolovice ležala na zemi. Zdalo sa, že minerálka poslúžila svojmu účelu. Ostalo z nej iba zopár bubliniek na dne fľaše.

Akosi ma to ťahalo ku vchodovým dverám. Iba skontrolujem, či Matúš opustil môj pozemok. Je dosť možné, že precenil svoje sily a teraz leží v tráve pri prednej bránke. Mohla som mu aj zavolať na mobil. Privítala som však možnosť vyhnúť sa rozhovoru s ním. Stále je v hre aj druhá možnosť. Matúš sa vyspal, a keď sa cítil dostatočne silný a oddýchnutý na to, aby zašiel domov po svojich, vydal sa na cestu. Uvedomil si, že táto návšteva bola prinajmenšom nevhodná. Chcel nás oboch ušetriť ďalších nepríjemných chvíľ, preto hneď, ako to bolo možné, vzal nohy na plecia.

Matúš sedel na nízkom pni približne v polovici chodníka ku bráne. Kedysi sa v tom mieste k oblohe dvíhala plodná jablň. Pred niekoľkými rokmi ju však napadli škodcovia. Starý strom sa napokon spílil na palivo. Matúš ma zbadal, len čo som vyšla von. Pocítila som úlavu. Vyzeral v pohode. Aspoň do tej miery, ako mu to dovoľovala jeho momentálna životná situácia.

„Dofajčím a pôjdem,“ oznámil zastretým hlasom, keď som došla k nemu. Nepozeral sa na mňa. Svoj zrak upieral na vysokú trávu, ktorá menila dvor na prales. Nevedela som, čo povedať. Vlastne, veľmi mi do reči nebolo. Rukami som si prehrabla dlhé plavé vlasy, potom som si ruky založila na prsiach.

„Odkedy zas fajčíš?“ opýtala som sa, keď ticho začalo byť neúnosné. Na cigaretu sa pozrel tak začudovane, akoby ju videl prvý raz. Potom iba mykol plecóm a opäť si potiahol.

„Neviem si predstaviť, že v tom dome budem zasa sám,“ prezradil svoju najväčšiu obavu.

V tých slovách sa ukrýval snád' smútok celého sveta. Mohla som mu ponúknuť, aby zopár dní ostal u mňa. V dome starej mamy bolo niekoľko prázdnych izieb. No dvaja zúfanci pod jednou strechou – nedopadlo by to dobre. Zrazu akoby si uvedomil, že toto nie je tá správna chvíľa na dôverný rozhovor, rýchlo vstal a nedofajčenú cigaretu zahasil na pni. Keďže nevedel, čo s ohorkom, položil ho naň. Potom si ruky otreľ o džín-sy. Vyhýbal sa mi pohľadom. Z jeho gestikulácie, postoja, aj mimiky som vyčítala, že sa hanbí sa svoje včerajšie správanie.

„Ako dlho sa zdržíš?“ opýtal sa.

„Nie...“, preskočil mi hlas. „Nie dlhšie, ako bude nutné.“ Krátka, strohá odpoveď mala uspokojiť jeho zvedavosť.

Chápavo prikývol. „Snád' ešte budeme mať šancu porozprávať sa,“ povedal.

„Áno, určite sa ešte uvidíme,“ poznamenala som, hoci som si želala pravý opak.

Matúš si unavene odľukol. Obom bol rozhovor nepríjemný. Zberal sa na odchod, keď si spomenul na list, ktorý mal zapichnutý v zadnom vrecku nohavíc.

„Ozaj,“ vztýčil prst. O chvíľu mi už podával obálku.

„Čo je to?“ zdvihla som obočie.

„List.“

„To vidím,“ zmraštila som obočie.

„Mám ho už dlhšie.“

„Od koho je?“ vyzvedala som ďalej.

„Od Hany,“ odpovedal.

„Od...?“ nedokázala som zopakovať to meno.

„Od tvojej starej mamy,“ dokončil za mňa.

„Čo je v ňom?“ potrebovala som vedieť viac.

„Neviem, nečítal som ho. Je určený tebe,“ povedal.

List ma páľil, prekladala som si ho z ruky do ruky. Nevedela som sa dočkať, kedy ho otvorím a zistím, čo starká píše.

„Pôjdem už,“ uznal, že je najvyšší čas odísť.

Viac som mu nevenovala pozornosť. Všetky moje zmysly si uchmatlo tajomstvo ukrývajúce sa v zožltnutej obálke.

4.

Čo to má znamenať? vírilo mi hlavou. Starká napísala list. Adresovala ho mne, no zverila ho Matúšovi. Prečo mi ho neposlala poštou? Mala predsa moju bratislavskú adresu.

Obálku s listom som položila na jedálenský stôl. Hypnotizovala som ju pohľadom. Zmáhala ma zvedavosť, no strach mi nedovoľoval obálku otvoriť. Stará mama vzala do svojich vekom a ťažkou prácou pokrivených prstov pero, aby zanechala odkaz. Tušila, že sa už nevidíme. Musí to byť niečo veľké... niečo dôležité, čo si nemohla vziať so sebou do hrobu.

Cítila som, ako mi v hrdle naviera hrča. Dobiehali ma vlastné myšlienky. Starkú som videla posledný raz pred štyrmi rokmi. Bola som na krátkej návšteve. Iba som sa na chvíľu zastavila, vracala som sa zo sústredenia, tak som si urobila zachádzku. Zdvorilostná návšteva pri šálke čaju. Medzizastávka v dome, v ktorom som vyrastala. Jedno mierne objatie venované žene, ktorá ma vychovala. O sedemnást mesiacov nato zomrela.

Výčitky sa pokúšali o moju myseľ. Do srdca sa mi zabodávali vyblednuté spomienky na život, ktorý sa niesol v znamení prísnej, zato láskyplnej výchovy Hany Podwilkovej. Po smrti mojich rodičov to boli moji starí rodičia, ktorí si vystrašenú sirotu vzali pod ochranné krídla. Nič iné nepoznám. Iné si nepamätám. Z pamäti sa mi vynára starkin chrapľavý hlas, jej múdry pohľad, pevné držanie tela a istý krok. Moji starí rodičia sa zriekli všetkého, aby malú sirotu čo najlepšie pripravili pre veľký svet. Dali jej všetko, hmotné aj duchovné. A predsa starká Hana nakoniec ostala sama. Počas posledných rokov jej života tu nebol nikto, kto by sa s ňou rozprával, rozveseľoval ju, čítal jej z obľúbenej knihy alebo zahral na husliach obľúbený part, či počas chladnej zimy prihodil poleno do kachlí a pri-

hrial čaj. Ťažko sa ospravedľňuje moja nevšímavosť a ľahostajnosť k žene, ktorá mi nahradila matku aj otca. Mala som však na to svoje dôvody! Môj odchod nebol rozmarom dedinským životom unudeného dievčaťa, ktoré chce zakúsiť svet. Odišla som z rodnej obce, pretože som nemala na výber. Dusila som sa tu. Tento kraj, títo ľudia, tie spomienky! Ak by som sa nepohla vpred, podľahla by som tomu tlaku.

Nie, nie som pripravená na to, aby som si ten list prečítala. Ešte nie. Zľahka som sa ho dotkla, prstami som prešla po svojom mene napísanom kostrbatým písmom. Rozoznávala som Hanine ťahy. Prvé písmeno začínajúce hlboko pod pomyselným riadkom, vysoké a štíhle písmená, výrazná bodka za mojím menom, hoci tam nie je potrebná. Ešte dnes obálku otvorím a zistím, čo mi starká nestihla povedať, teraz však musím splniť sľub, ktorý som dala sama sebe.

Cintorín bol prázdny. Celkom iná scéna ako včera poobede. Aj preto som si na jeho návštevu vybrala tento čas. Väčšina ľudí je v práci alebo na nákupoch, cestujú na dovolenku alebo dovolenkujú pri prácach okolo domu.

Miškin čerstvý hrob bolo vidieť zďaleka. Obložený vencami a kyticami... dalo by sa povedať, že vyzerá slávnostne, keby nepredstavoval smutný a definitívny prechod na onen svet. Pristúpila som k nemu. Srdce mi v hrudi splašene bilo, v ušiach mi duneli kostolné zvony. Zrak som stoj čo stoj odvracala od dreveného kríža s menom priateľky. Prezerala som si stuhy na vencoch, čítala slová lúčenia od Miškiných rodičov, brata, Matúšovej rodiny, známych a priateľov. Kyticu, s ktorou som včera utiekla z pohrebu, som teraz položila k ostatným.

Moja rozlúčka s Michaelou bola krátka. vzdala som česť jej pamiatke, vyriekla modlitbu, zaspomínala. Taký je kolobeh života. Narodenie a smrť. Dnes sme tu, zajtra nás niet. Je to tak správne, takto to funguje už celé stáročia.

Nie je však správne, keď matka prežije svoje dieťa!

Tomáša, môjho synčeka, sme uložili do malého hrobu vedľa mojich rodičov. Dvojhrob starých rodičov je hneď nad nimi.

Tak, ako sa rodičia mojej matky postarali o mňa tu na zemi, moji rodičia zaiste strážia jeho.

Stačil mi jediný pohľad na drobný pomníček, v momente som mala oči plné slz. Krvácalo mi srdce od bolesti, ktorá bola neznesiteľná pred rokmi, a aj dnes je rovnako silná. Je to trinásť rokov, čo som prišla o syna. Nie je však jediný deň, čo by som si nespomenula na toho malého anjela. Prišiel, aby nás potešil. Priniesol nám lásku, šťastie aj nádej. Zmenil naše životy od základov. Vyplnil ich a dal im zmysel. Matúš a ja sme boli tí najšťastnejší rodičia na svete. Vtedy nič nemohlo pokaziť naše šťastie. Naivne sme tomu verili. Uživali sme si blízkosť malého chlapca, ktorý bol vyvrcholením veľkej lásky. Tomáško bol skutočný anjel. Mal veľké dobré srdce, žiarivý úsmev a úprimný pohľad. Hoci sa v našich životoch zdržal veľmi krátko, zmenil ich na nepoznanie. Naše zmýšľanie, priority, túžby. Keď sme mali Tomáška, na ničom inom nezáležalo. Lahko sme podľahli ilúzii, uverili sme, že nám trom sa nemôže stať nič zlé.

Meningitída. Prišla potichu a nečakane. Zápal mozgových blán mal u Tomáša rýchly priebeh. Napriek včasnej lekárskej starostlivosti Tomáško ochoreniu podľahol. Nedožil sa svojich tretích narodenín. Tak, ako nám ho Boh dal, tak nám ho aj vzal. Zomrel mi v náručí v nemocničnej izbe. A spolu s ním som zomrela aj ja. Nie je nič horšie, ako keď matka prežije svoje dieťa! Nedokázala som sa preniesť cez smrť svojho syna. Zosypala som sa. Zopár dní ma udržiavali na silných sedatívach. A potom? Potom som iba živorila. Preplakala som mnoho dní a nocí. Odmietala som akúkoľvek pomoc. Odmietala som Matúša. Náš vzťah sa rozpadol, láska ochladla. Nedokázali sme sa ani len pozrieť jeden na druhého, v našich pohľadoch boli nevyslovené, no zrozumiteľné výčitky. Dovolili sme, aby sa to stalo. Neboli sme dosť opatrní a obozretní. Náš syn viac nebol, ani naše manželstvo viac nemalo zmysel.

„Môj drahý,“ vzdychla som pomedzi vzlyky. Kľáčala som pri Tomáškovom hrobe. Dole tvárou mi tiekli pramene slz. Už viem, že táto bolesť nikdy nezmizne, čas ju nezahojí. Musím si

vystačiť so spomienkou na jeho anjelskú tváričku, hoci by som najradšej šla za ním. Tu na zemi ma predsa nič nedrží. Moje srdce je tam v nebi, na onom svete.

„Mamička ťa veľmi ľúbi, nadovšetko,“ hladkala som malý hrob, akoby môj synček mohol cítiť dotyk mojej dlane. Ubezpečovala som ho o svojej láske, o tom, že všetko bude v poriadku, aj keď práve ja som bola tá, ktorá potreboval utešiť.

„Jedného dňa sa stretneme, a potom nás už nič nerozdelí. To ti sľubujem.“

Prísaha vyslovená po niekoľký raz. Verím tomu. Verím, že nie je ďaleko deň, keď svojho syna opäť zovriem v náručí. Iba táto viera ma drží pri živote a pri zmysloch.

Moje slzy kropili suchú hlinu. Kus z nej som vzala do dlane, drvila som ju trasúcimi sa prstami, keď sa mi v mysli opäť prehrali necitlivé slová kňaza slúžiaceho pohrebný obrad. Prach si a na prach sa obrátiš. Tomášova cesta tu na zemi sa skončila, vrátil sa domov, k Otcovi... Dodnes mu neviem odpustiť, že prirovnal môjho syna... môjho anjelika k prachu. Preňho možno bol Tomáško iba jedna z ovečiek, pre mňa však znamenal celý život. Jeho domov bol predsa pri mne, po mojom boku, v mojom náručí. Prečo mi ho Boh dal, keď mi ho tak rýchlo vzal?! Z Tomáškovho smiechu som sa mohla tešiť iba krátky čas... veľmi krátky čas...

Spomienky na ten najčernejší deň v mojom živote nanovo jatrili mokvajúce rany. Nezadržiavala som plač. Skláňala som sa nad synovým hrobom, odovzdala som sa bolesti, ktorá pohltila celé moje vnútro.